

مدیریت ورزشی _ زمستان ۱۳۸۸
شماره ۳- ص ص : ۱۶۷-۱۸۲
تاریخ دریافت : ۸۶/ ۱۱/ ۲۴
تاریخ تصویب : ۸۷/ ۰۳/ ۲۷

مقایسه دیدگاه ها و انگیزه های دانشجویان ورزشکار ایرانی و غیرایرانی درباره فعالیت های بدنی و ورزشی^۱

رحیم رضانی نژاد^۲ _ حمید محبی _ ارسلان دمیرچی
دانشیار دانشگاه گیلان _ استاد دانشگاه گیلان _ دانشیار دانشگاه گیلان

چکیده

افراد با انگیزه های متنوعی نیز در ورزش شرکت می کنند. یکی از عوامل اثرگذار بر رویکردهای مشارکت ورزشی، تفاوت های فرهنگی است. به این منظور، دیدگاه ها و انگیزه های ۲۷۹ دانشجوی ورزشکار ایرانی و ۳۱۰ دانشجوی ورزشکار روسی بررسی شد. این دانشجویان از دانشگاه های گیلان، مازندران، گرگان و دانشگاه های روسی شرکت کننده در سومین المپیاد ورزشی دانشگاه های حاشیه دریای خزر (تابستان ۸۳، دانشگاه گیلان) شرکت کرده بودند. دیدگاه این افراد با پرسشنامه محقق ساخته ای و انگیزه آنان با پرسشنامه استاندارد شامل ۱۴ سؤال ۵ ارزشی لیکرت اندازه گیری شد. ثبات درونی پرسشنامه ها در دامنه ۰/۸۶ - ۰/۷۹ متغیر بود و داده های تحقیق با آزمون خی دو ویو من ویتنی در سطح ۰/۰۵ $P \leq$ تجزیه و تحلیل شدند. نتایج تحقیق نشان داد که دیدگاه دانشجویان ایرانی و روسی در مورد تدبیر رشد شناختی و آگاهی های عمومی ورزشی بسیار به هم نزدیک بود، ولی در مورد تأثیر عاطفی - اجتماعی مشارکت ورزشی، دانشجویان ایرانی بر نقش اجتماعی ورزش و دانشجویان روسی بر نقش عاطفی ورزشی تأکید داشتند. در دانشجویان روسی انگیزه های رقابت، چالش و تعامل اجتماعی و در دانشجویان ایرانی انگیزه های سلامتی، لذت، وضعیت ظاهری و آسودگی و آرامش از دلایل مهم شرکت در فعالیت های ورزشی منظم بود.

واژه های کلیدی

دانشجویان ورزشکار، انگیزش، رقابت.

۱- این پژوهش با حمایت مالی معاونت پژوهشی و فناوری دانشگاه گیلان انجام گرفته است.

Email : rramzani@guilan.ac.ir

۲- نویسنده مسئول : تلفن : ۰۹۱۱۲۳۳۵۱۶۵

مقدمه

بررسی سه عامل ویژگی ها، عقاید، اهداف و انگیزه های افراد، محیط و رفتار فردی و گروهی برای تحلیل مشارکت ورزشی در هر جامعه ضرورت دارد. از بین این سه عامل و بر اساس دیدگاه پینتریک و شاروبن^۱، شناخت انگیزه از اجزای ضروری و پیش نیاز فعالیت های ورزشی است و میزان تلاش یا استقامت و تعهد فرد را در رسیدن به اهداف نشان می دهد(۳). بررسی دیدگاه و انگیزه های مشارکت ورزشی مردم، به اندازه ای توسعه و تنوع یافته که گرین^۲، تا کنون ۱۰۰ عامل انگیزشی را در این زمینه شناسایی کرده است (۲). حتی تئودوسیو^۳ نشان داده که مجموع انگیزه های شرکت کنندگان و مربیان، جو انگیزشی حاکم بر فضای تمرین و ورزش را تعیین می کند که عامل اثرگذاری بر استمرار مشارکت ورزشی است (۲۳). وازو و همکاران^۴ بیان می کنند که انگیزه لذت، عامل پیش بینی کننده مثبت و مهمی برای استمرار شرکت و مورد تاکید مربیان و شرکت کنندگان است (۲۴).

بررسی نتایج تحقیقات مختلف در کشور نشان می دهد که افراد با انگیزه های متفاوتی مانند کسب نشاط، احساس لذت و پیشگیری از بیماری و شادابی و لاغر شدن و حفظ سلامت در فعالیت های ورزشی شرکت می کنند(۱). اورت و ساتن^۵ نشان دادند که آمادگی جسمانی، اجتماعی شدن، هیجان، کسب تجربه و دوری از کار، پنج عامل اصلی پرداختن به ورزش است (۵). در صورتی که شارپ شایرچی^۶ کسب سلامتی، شادابی و تناسب اندام را از انگیزه های اصلی ورزش کردن می داند(۲۱) و انگیزه های دیگری نیز مانند سلامتی، آمادگی و آرامش را نام می برند (۲۶). دیگر محققان انگیزه لذت و رفع نیازهای عاطفی (۱۰)، بهداشت روانی و گذران اوقات فراغت (۲۲) را برای افراد جوان و دانشجویان در نظر گرفته اند. در صورتی که بزرگسالان بیشتر با هدف افزایش نیروی زندگی، کنترل وزن و دیگر عوامل سلامتی در فعالیت های ورزشی شرکت می جویند.

1 - Pintrich & Schrauben, 1992

2 - Green, 2002

3 - Theodosiou, 2005

4 - Vasou et al, 2005

5 - Owerth & Satten, 1988

6 - Sharp Shire.J , 1997

دانشجویان بیشتر به منظور حفظ سلامتی، تاثیرات مثبت روانی - اجتماعی، افزایش قدرت بدنی، لذت بردن و بودن در کنار دوستان در این فعالیت‌ها شرکت می‌کنند (۲). علاوه بر این، بهبود وضعیت فکری و ذهنی، کاهش فشار روانی (۱۸)، سلامتی و تندرستی (۴) و تقویت فعالیت‌های درسی و آموزشی، دیگر انگیزه‌های این گروه را تشکیل می‌دهد تامپسون^۱ با بررسی دیدگاه ۵۹۸ دانشجو از ۱۱ دانشگاه، نشان داد که کسب آمادگی جسمانی، حفظ تعادل ذهنی و روانی، و مقبولیت اجتماعی، مهم‌ترین انگیزه دانشجویان است (۴). چن دلیو^۲ با مقایسه انگیزه دانشجویان چینی و آمریکایی نشان داد که دانشجویان آمریکایی زمان بیشتری برای تمرین و فعالیت بدنی صرف می‌کنند. با اینکه انگیزه دانشجویان پسر از دانشجویان دختر بیشتر بود، ولی همه آنها با سه هدف کنترل وزن، سلامت روانی و تعامل اجتماعی در فعالیت‌های ورزشی شرکت می‌کردند. البته تعامل اجتماعی، اولین انگیزه دانشجویان پسر آمریکایی و دانشجویان دختر چینی بود، در صورتی که کنترل وزن، اولین انگیزه دانشجویان دختر آمریکایی را تشکیل می‌داد (۷).

برائن و سوک^۳، با بررسی تفاوت‌های انگیزشی جوانان نروژی دریافت کرد که انگیزه رقابت و چالش در مردان بیشتر از زنان است (به نقل از ۱۴). گوارترمن^۴ بیان می‌کند که مهم‌ترین انگیزه دانشجویان سیاه پوست آمریکایی، خودکارآمدی^۵ است، ولی زنان بیشتر با انگیزه تندرستی و زیباشناختی و مردان بیشتر با انگیزه تعامل اجتماعی در فعالیت‌های ورزشی شرکت می‌کنند (۲۰). اسمیت^۶ با بررسی دلایل شرکت دانشجویان نشان داد که زنان نیز انگیزه کسب وضعیت ظاهری بر مردان برتری دارند (۲۲). بنابراین می‌توان گفت که حضور بیشتر مردان در فعالیت‌های ورزشی فقط به دلیل انگیزه بیشتر نیست، بلکه نوع انگیزه آنان از زنان متفاوت است. اما نکته مهم این است که هر چه دیدگاه و نگرش افراد به ورزش مثبت باشد، انگیزه مشارکت ورزشی نیز افزایش و هر چه انگیزه درونی بیشتر باشد، استمرار شرکت در ورزش نیز بیشتر می‌شود (۹، ۱۸، ۲۱).

---

1 - Thompson, 1989
2 - Chen W, 1998
3 - Braathen & Svebak, 1992
4 - Quarterman, 1996
5 - Self-efficacy
6 - Smith, 2002

کیلپاتریک و همکاران^۱ با مقایسه انگیزه های دانشجویان دختر و پسر نشان دادند که دانشجویان بیشتر با انگیزه های درونی مانند لذت و شادی در فعالیت های ورزشی شرکت می کنند، در صورتی که انگیزه آنان از شرکت در تمرینات اغلب بیرونی مانند حفظ وضعیت ظاهری، کنترل وزن و کاهش استرس است (۱۵). اسمیت بی ای و همکاران^۲ با بررسی انگیزه تمرین دانشجویان دختر نشان داد که کسب سلامتی و حفظ ویژگی های ظاهری، دو انگیزه اصلی این گروه است (۲۲). البته تحقیقات دیگری نیز بالاترین انگیزه آنان را کسب تناسب اندام (۲۲، ۶)، حفظ سلامتی و تناسب اندام، تغییر روحیه و کاهش وزن (۳) گزارش کرده اند. به طور کلی از نظر پرورسن^۳ انگیزه درونی جزء عوامل اصلی و عمده مشارکت ورزشی افراد هستند و برنامه ها نیز باید در این راستا قرار گیرند، حتی اگر انگیزه های این افراد مربوط به عوامل جسمانی و بدنی^۴ باشد. مالت بای^۵ نیز نشان داد که دانشجویان اغلب برای افزایش سطح بهداشت روان و کاهش استرس در فعالیت های ورزشی شرکت می کنند و انگیزه های درونی نیز بر انگیزه های بیرونی برتری دارد. بنابراین به نظر می رسد که انگیزه های فعالیت بدنی و ورزش با انجام مطالعات بین فرهنگی بیشتر آشکار شود.

بنابراین با توجه به نتایج متفاوت در اولویت انگیزه های فعالیت ورزشی دانشجویان کشورهای مختلف این موضوع در مورد دانشجویان ورزشکار ایران و مقایسه انگیزه های آنان با همتایان غیرایرانی ضروری است تا مشخص شود اولویت انگیزه های آنان در فعالیت های ورزشی کدام اند؟ چه دیدگاهی در مورد فواید مشارکت ورزشی دارند؟ و به ویژه در این جنبه ها چه تفاوت هایی با دانشجویان روسی دارند؟ این نوع مطالعه بین فرهنگی شناسایی انگیزه های درونی و بیرونی و رویکرد برنامه ریزی ورزش همگانی یا قهرمانی نیز مفید است.

روش تحقیق

این تحقیق از نوع توصیفی است و با روش علیّ - مقایسه ای انجام گرفته است.

1 - Kilpatrick M et al, 2005

2 - Smith B L. et al, 1998

3 - Pedersen, 2002

4 - Body - related motivation

5 - Maltby , 2001

جامعه و نمونه آماری

جامعه آماری تحقیق کلیه دانشجویان ورزشکار دختر و پسر ایرانی و روسی (۵۸۹ نفر) شرکت کننده در سومین المپیااد ورزشی دانشگاه‌های حاشیه دریای خزر بودند. ۲۷۹ ورزشکار (۱۹۰ پسر و ۸۹ دختر) از ایران (دانشگاه گیلان، مازندران، گرگان و مرکز آموزشی شیلات میرزا کوچک رشت) و ۳۱۰ ورزشکار خارجی کشورهای حاشیه دریای خزر (۲۰۶ پسر و ۱۰۴ دختر) از روسیه (دانشگاه‌های فنی و دولتی آستراخان، دولتی داغستان و دولتی کامیکیا)، قزاقستان (دانشگاه دولتی و نفت و گاز آتیرائو) و آذربایجان (دانشگاه دولتی باکو) در این مسابقات شرکت کرده بودند. نمونه آماری تحقیق، ۳۹۲ نفر (۱۳۵ دختر و ۲۵۷ پسر) بودند که ۲۸۲ نفر آنها ایرانی (۹۸ دختر و ۱۸۴ پسر) و ۱۱۰ نفر غیرایرانی (۳۷ دختر و ۷۳ پسر) بودند.

ابزار تحقیق

با استفاده از مبانی نظری و پژوهش‌های انجام گرفته، از پرسشنامه محقق ساخته و پرسشنامه استاندارد برای جمع آوری اطلاعات استفاده شد. پرسشنامه محقق ساخته شامل ۳ قسمت بود که قسمت اول ویژگی‌های فردی و قسمت دوموگرافیک (زندگینامه ای) و سوابق ورزشی را با ۲۸ سؤال اندازه گیری می کرد. قسمت دوم با ۱۲ سؤال تأثیرات ناشی از شرکت در ورزش را بر آگاهی‌های فردی و اجتماعی و قسمت سوم با ۱۳ سؤال تأثیرات مشارکت ورزشی بر رشد روانی - عاطفی را با ۴ گزینه (زیاد تا بی تأثیر) اندازه گیری می کرد. پرسشنامه دوم با ۱۴ سؤال پنج گزینه ای (از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم)، انگیزه دانشجویان را نسبت به فعالیت بدنی ورزش^۱ می سنجید.

پس از تدوین اولیه پرسشنامه، ۷ نفر از اعضای هیأت علمی دانشکده تربیت بدنی دانشگاه گیلان آن را مورد بازبینی و بررسی قرار دادند. در مرحله دوم، اصلاحات لازم در پرسشنامه اعمال شد و برای مطالعه راهنما چون فقط دانشجویان ایرانی در دسترس قرار داشتند، این ابزار روی ۱۸ دانشجوی ورزشکار دانشگاه گیلان و شرکت کننده در اردوی آمادگی (۲ ماه قبل از شروع مسابقات) آزمون شد. ثبات درونی کل پرسشنامه با استفاده از آزمون آلفا کرونباخ $R = 0/79$ محاسبه شد. همین پرسشنامه توسط دو مترجم و زیرنظر یکی از مجریان تحقیق

1 - Motivation For Physical Activity (MPA)

به زبان روسی و دقیقاً به همان ترتیب سؤالات پرسشنامه فارسی ترجمه شد. پرسشنامه دوم، پیشتر توسط کوربین و لیندزی^۱ (۱۹۹۰) ساخته شده و در چند تحقیق مورد استفاده قرار گرفته بود. این پرسشنامه انگیزه سلامتی و آمادگی^۲، انگیزه شادی و لذت^۳، آرامسازی و رهایی از فشار^۴، چالش و موفقیت^۵، انگیزه اجتماعی شدن^۶، انگیزه وضعیت ظاهری^۷ و انگیزه رقابت^۸ را اندازه گیری می کند که با توجه به جدول محاسبه امتیازهای نهایی، نگرش افراد به فعالیت بدنی و ورزش در ۵ سطح خیلی ضعیف، ضعیف، متوسط، خوب و عالی قرار می گرفت. این انگیزه ها به دو بخش انگیزه درونی و بیرونی^۹ نیز تقسیم شده اند.

روش جمع آوری و تجزیه و تحلیل یافته های تحقیق

ابزار تحقیق توسط شش نفر از عوامل اجرایی پژوهش که به زبان روسی نیز آشنا و آموزش های لازم را از قبل دیده بودند، در طول چهار روز توزیع و جمع آوری شد. کلیه پرسشنامه های تحقیق در محل اسکان و استراحت دانشجویان توزیع و پس از ۳۰ دقیقه نیز جمع آوری شد. در ضمن به منظور افزایش انگیزه و دقت دانشجویان در پاسخگویی به سؤال های، هدیه ای (روان نویس) در اختیار آزمودنی های تحقیق قرار گرفت. به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار آماری SPSS استفاده شد. چون بر اساس نتایج آزمون کلموگروف اسمیرنوف، متغیرهای تحقیق به صورت نرمال توزیع نشده بودند، از آزمون من ویتنی^{۱۰} و خی دو در سطح $P < 0/05$ برای مقایسه داده های اصلی استفاده شد.

- 1 - Corbin & Lindsey
- 2 - Health & Fitness
- 3 - Fun & Enjoyment
- 4 - Relaxation
- 5 - Challenge & Achievement
- 6 - Social
- 7 - Appearance
- 8 - Competition
- 9 - Intrinsic & Extrinsic Motives
- 10 - Mann-Whitney u

نتایج و یافته‌های تحقیق

مقایسه دیدگاه دانشجویان در مورد نقش فعالیت‌های ورزشی بر رشد آگاهی و شناخت فردی و عمومی نشان داد که درصد بسیار زیادی از شرکت‌کنندگان نقش و تاثیر ورزش را در حد زیاد اعلام کردند، اما فقط از دیدگاه دانشجویان ایرانی، نقش فعالیت‌های ورزشی بر یادگیری و پیشرفت درسی و همچنین در یادگیری مدیریت مسابقات نسبت به دانشجویان غیرایرانی بیشتر و معنی‌دار است (جدول ۱). همین موضوع نیز در مورد تاثیر عاطفی - اجتماعی فعالیت‌های ورزشی صادق است، یعنی درصد زیادی از ورزشکاران نقش و تاثیر ورزش را در حد زیاد اعلام کردند، اما از دیدگاه دانشجویان غیرایرانی، نقش ورزش بر رضایت عمومی از زندگی، رهایی از فشارها و مشکلات زندگی و افزایش میزان تحمل درد و سختی، و برعکس از دیدگاه دانشجویان ایرانی نقش ورزش بر کاهش انحرافات و روابط نامناسب اجتماعی و کاهش خشم و پرخاشگری بیشتر از دیدگاه گروه دیگر است (جدول ۲).

مقایسه رتبه^۱ انگیزه فعالیت‌های ورزشی (جدول ۳) با استفاده از آزمون من ویتنی - یو نشان داد با میانگین رتبه زنان ورزشکار ایرانی در همه انگیزه‌ها (به جز در انگیزه آسودگی و چالش) بیشتر از زنان ورزشکار غیرایرانی بود، ولی این تفاوت فقط در انگیزه وضعیت ظاهری معنی‌دار بود ($P \leq 0/01$). انگیزه فعالیت ورزشی مردان ایرانی در کلیه موارد (به جز انگیزه رقابت و چالش) بیشتر از مردان غیرایرانی بود، ولی فقط در انگیزه بهداشت و سلامت تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P \leq 0/01$). مقایسه انگیزه کلی ورزشکاران نیز آشکار ساخت که ورزشکاران ایرانی، فقط انگیزه چالش و رقابت کمتری از ورزشکاران غیرایرانی دارند، ولی انگیزه سلامتی و بهداشت ورزشکاران ایرانی در مقایسه با ورزشکاران غیرایرانی معنی‌دار بود ($P \leq 0/01$).

مقایسه انگیزه زنان و مردان ورزشکار نشان داد که مردان در کلیه موارد با انگیزه بیشتری از زنان در فعالیت‌های ورزشی شرکت می‌کنند و این تفاوت‌ها در سطح $P \leq 0/05$ معنی‌دار است. مجموع رتبه انگیزه ورزشکاران مجرد و متأهل در انگیزه‌های مختلف، بسیار متغیر بود و تفاوت معنی‌داری را نشان نداد. همین نتایج در مقایسه دانشجویان ورزشکار تربیت بدنی و غیرتربیت بدنی، به دست آمد. ولی انگیزه سرگرمی و لذت دانشجویان رشته

تربیت بدنی (مجموع رتبه: ۲۱۱) بیشتر از دانشجویان غیرتربیت بدنی (مجموع رتبه: ۱۸۲) و معنی دار بود ($P \leq 0/05$) مقایسه انگیزه دانشجویان نشان داد کسانی که فعالیت ورزشی خود را از دوره ابتدایی و راهنمایی شروع کرده اند، فقط در انگیزه رقابت (مجموع رتبه = ۲۰۲) و آرامسازی (مجموع رتبه: ۲۰۱) انگیزه بیشتری از دانشجویان دارند که در دوره دبیرستان و دانشگاه (مجموع رتبه: ۱۶۷) و (مجموع رتبه: ۱۷۵) فعالیت ورزشی خود را شروع کرده اند ($P \leq 0/05$) البته دامنه مجموع رتبه ها بین ۱۲۴-۲۳۸ متغیر بود. در ضمن کلیه افرادی که خارج از دانشگاه فعالیت های ورزشی خود را ادامه می دادند، در همه انگیزه ها، رتبه بالاتری از افرادی داشتند که فقط در دانشگاه فعالیت می کردند، ولی این تفاوت ها معنی دار نبود.

جدول ۱. مقایسه دیدگاه های دانشجویان در مورد نقش ورزش بر آگاهی های عمومی (آزمون خی دو)

ردیف	متغیرها	دانشجویان ایرانی			دانشجویان غیرایرانی		
		زیاد (%)	کم (%)	نمی دانم و بی تأثیر (%)	زیاد (%)	کم (%)	نمی دانم و بی تأثیر (%)
۱	یادگیری و پیشرفت درسی	۵۴	۲۷	۱۹	۴۴	۲۱/۵	۱۳۴/۵
۲	شناخت توانایی ها و ضعف های جسمانی	۷۶	۱۳	۱۱	۶۷	۲۰	۱۳
۳	درک راهبرد های بازی	۷۵	۱۴	۱۱	۷۴	۱۴	۱۲
۴	درک زیبا شناختی و هنری	۴۸	۲۹	۲۳	۵۵/۵	۱۹	۲۵/۵
۵	درک و رعایت اصول بهداشتی و سلامتی	۶۱/۵	۲۳	۱۵/۵	۷۵/۵	۱۶	۸/۵
۶	توانایی مدیریت در امور زندگی	۶۶	۱۹	۱۵	۶۰	۱۹	۲۱
۷	شناخت جغرافیا و فرهنگ مردم	۶۲	۲۵/۵	۱۲/۵	۶۷	۱۷	۱۶
۸	شناخت نقش تغذیه، خواب و استراحت	۷۳	۱۶	۱۱	۷۵	۱۲	۱۳
۹	شناخت رفتار فردی و گروهی دیگران	۷۳	۱۵	۱۲	۷۸	۷	۱۵
۱۰	تجربه آموختن و بودن با دیگران	۷۱	۱۵	۱۴	۶۸	۱۸	۱۴
۱۱	یادگیری مدیریت مسابقات	۶۹	۲۰	۱۱	۴۹	۲۵	۲۶
۱۲	توان اجتماعی و دوست یابی	۷۳	۱۴	۱۳	۷۴	۱۹	۱۷

* در سطح $P \leq 0.05$ معنی دار است.

جدول ۲. مقایسه دیدگاه های دانشجویان در مورد تأثیرات عاطفی و اجتماعی فعالیت های ورزشی (آزمون خی دو)

ردیف	متغیرها	آزمودنی گزینه			دانشجویان ایرانی			دانشجویان غیرایرانی		
		زیاد (%)	کم (%)	نمی دانم و بی تأثیر (%)	زیاد (%)	کم (%)	نمی دانم و بی تأثیر (%)	زیاد (%)	کم (%)	نمی دانم و بی تأثیر (%)
۱	ابراز و کنترل درست احساسات و هیجانات	۶۰	۲۳	۱۷	۶۴	۱۹	۱۷	۰/۵۲		
۲	رضایت عمومی از زندگی	۵۹	۲۵	۱۶	۷۶	۱۳	۱۱	*۰/۰۲		
۳	کاهش فشارهای تحصیلی و درسی	۴۳	۳۵	۲۲	۳۴	۴۲	۲۴	۰/۲۶		
۴	تغییر رفتار و شخصیت	۶۸	۲۰	۱۲	۶۸	۱۹	۱۳	۰/۹۷		
۵	رهایی از فشارها و مشکلات زندگی	۵۴	۲۸	۱۸	۷۳	۱۶	۲۱	**۰/۰۱		
۶	افزایش میزان تحمل درد و سختی	۶۲	۲۱	۱۷	۷۰	۱۵	۱۵	*۰/۰۴		
۷	روحیه تواضع و دوستی	۷۲	۱۵	۱۳	۷۳	۱۱	۱۶	۰/۷۰		
۸	گسترش روابط گروهی و اجتماعی	۷۸	۱۱	۱۱	۸۵	۱۱	۴	۰/۱۸		
۹	احساس همکاری و همزیستی	۷۴	۱۱	۱۵	۸۳	۷	۱۰	۰/۳۷		
۱۰	یادگیری رقابت درست و سالم	۶۶	۱۹	۱۵	۷۳	۱۰	۱۷	۰/۱۹		
۱۱	کاهش خشم و پرخاشگری	۵۳	۲۶	۲۱	۳۸	۳۱	۳۱	*۰/۰۱		
۱۲	کاهش انحرافات و روابط نامناسب اجتماعی	۶۵	۱۸	۱۷	۴۶	۱۹	۳۵	**۰/۰۰۱		
۱۳	گذران درست اوقات فراغت	۷۴	۱۳	۱۳	۶۳	۱۶	۲۱	۰/۰۷		

* در سطح $P \leq 0/05$ معنی دار است.

جدول ۳. مقایسه رتبه انگیزه های دانشجویان ایرانی و غیرایرانی (آزمون یو من ویتنی)

شاخص آماري	ورزشکاران زن			ورزشکاران مرد			کل ورزشکاران		
	ایرانی	غیرایرانی	من ویتنی یو معداری سطح	ایرانی	غیرایرانی	من ویتنی یو معداری سطح	ایرانی	غیر ایرانی	من ویتنی یو معداری سطح
سلامتی و بهداشت	۶۸/۳۰	۶۵	۰/۶۹	۱۳۳	۱۱۱	*۰/۰۲	۲۰۰	۱۷۵	۱۳۱۷۴
سرگرمی و لذت	۷۰	۶۱	۰/۴۰	۱۳۱	۱۱۸	۰/۱۹	۲۰۰/۵	۱۷۸	۱۳۴۴۱
چالش	۶۷	۶۹	۰/۸۳	۱۲۵	۱۳۰	۰/۵۸	۱۹۲	۱۹۸	۱۴۶۶۵
تعامل اجتماعی	۶۸/۵	۶۵/۵	۰/۷۰	۱۲۹	۱۲۳	۰/۵۷	۱۹۶	۱۸۹	۱۴۶۷۸
وضعیت ظاهری	۷۳	۵۳	*۰/۰۰۲	۱۲۷	۱۲۶	۰/۸۹	۱۹۹	۱۸۰	۱۳۶۳۲
رقابت	۶۸	۶۴/۵	۰/۶۱	۱۲۱	۱۳۴	*۰/۰۵	۱۸۹	۲۰۴	۱۳۹۵۰
آسودگی و آرامش	۶۹	۶۳	۰/۳۷	۱۲۹	۱۲۱	۰/۴۱	۱۹۸	۱۸۳	۱۳۹۹۸

* در سطح $P \leq 0.05$ معنی دار است.

بحث و نتیجه گیری

مقایسه نقش ورزش بر آگاهی های فردی و عمومی و رشد عاطفی - اجتماعی (جدول ۱ و ۲) از دیدگاه دانشجویان غیرایرانی نشان داد که توافق نظر بسیار زیادی در مورد نقش و تاثیر مثبت و سازنده ورزش وجود دارد. بنابراین از دیدگاه هر دو گروه، فعالیت های ورزشی در دانشگاه تاثیر زیادی بر رشد شناخت فردی و آگاهی عمومی دارد. البته فقط در مورد نقش فعالیت های ورزشی بر یادگیری و پیشرفت درسی و یادگیری مدیریت مسابقات تفاوت نظر وجود داشت. در هر دو مورد دانشجویان ایرانی، نقش بیشتری را برای اثرگذاری ورزش بر این دو بعد در نظر گرفتند. بنابراین، می توان گفت این جنبه از فواید و تاثیرات ورزشی، فراملی و فرا فرهنگی است و دانشگاه ها و مدارس باید بتوانند این انگیزه را در برنامه های خود تقویت کنند.

در مورد تاثیر فعالیت های ورزشی بر رشد عاطفی - اجتماعی دانشجویان از دیدگاه دو گروه، اختلاف نظر بیشتری نسبت به تاثیرات شناخت فردی و آگاهی های عمومی ناشی از ورزش وجود دارد. از یک طرف، چون متغیرها و عوامل عاطفی - اجتماعی در فعالیت های ورزشی کاملاً از تجارب فردی و ویژگی های شخصیتی و اجتماعی فرد تاثیر می پذیرند و از طرف دیگر، عوامل فرهنگی و تربیتی جامعه نیز بر آن اثرگذار است، تفاوت در این ابعاد طبیعی به نظر می رسد. بررسی دقیق سؤال های، ۲، ۵، ۱۱ و ۱۲ به خوبی این موضوع را نشان می دهد (جدول ۲). ورزشکاران غیر ایرانی، نقش ورزش بر کاهش خشم و پرخاشگری و کاهش روابط اجتماعی نامناسب را کمتر از دانشجویان ایرانی، ولی نقش ورزش را بر رضایت زندگی، رهایی از فشار و افزایش تحمل و سختی بیشتر از دانشجویان ایرانی در نظر گرفته اند. به نظر می رسد دانشجویان غیرایرانی در روابط اجتماعی و بیان هیجانات خشم و پرخاشگری از آزادی عمل بیشتری برخوردارند، در صورتی که دانشجویان ایرانی، از نظر وضعیت اقتصادی و فشارهای زندگی در دوران تحصیل شرایط خوبی ندارند. این نگرش و دیدگاه مثبت دانشجویان در مورد فعالیت های ورزشی بسیار سازنده است و شاید از دلایل استمرار شرکت در ورزش باشد.

در این مقایسه، بالا یا پایین بودن انگیزه دو گروه مهم نیست، بلکه مهم این است که هر دو با رویکرد مثبتی به ورزش می نگرند و این موضوع نیز انگیزه مشارکت را افزایش می دهد و حتی انگیزه ها را درونی می سازد (۲۶، ۲۹، ۱۵). مقایسه انگیزه شرکت در فعالیت های ورزشی دانشجویان دختر و پسر ایرانی و غیرایرانی (جدول

۳) نشان داد که از بین شش انگیزه اصلی مشارکت ورزشی دختران ایرانی و غیرایرانی، فقط در انگیزه وضعیت ظاهری بین دو گروه تفاوت معنی داری وجود دارد، یعنی دختران ایرانی با انگیزه بیشتری در این زمینه به فعالیت ورزشی می‌پردازند. به عبارت دیگر، در اولویت و رتبه بندی انگیزه‌ها، هر دو گروه تقریباً توافق نظر دارند. به طور کلی این انگیزه‌ها را از نظر هر دو گروه می‌توان به تربیت انگیزه سلامتی و بهداشت و تعامل اجتماعی، رقابت، آسودگی و آرامش، سرگرمی و لذت و وضعیت ظاهری نام برد. اولویت انگیزه سلامتی با یافته‌های زیادی همخوانی دارد. ورزشکاران ایرانی فقط در انگیزه سلامتی و ورزشکاران غیرایرانی نیز در انگیزه رقابت بر گروه دیگر برتری دارند. به عبارت دیگر، انگیزه رقابت در ورزشکاران غیرایرانی و انگیزه کسب سلامتی در ورزشکاران ایرانی بیشتر است، اما از نظر هر دو گروه به ترتیب انگیزه رقابت، چالش، وضعیت ظاهری، تعامل اجتماعی، آسودگی و آرامش، سرگرمی و لذت و سلامتی در اولویت قرار دارند. یکی از دلایل عمده تفاوت نتایج این تحقیق با دیگر تحقیقات، نمونه تحقیق است، چون در تحقیقات بسیار زیادی (۳۲۶، ۱۷، ۱۰، ۴، ۲)، انگیزه دانشجویان شرکت کننده در ورزش‌های تفریحی و همگانی بررسی شده است. با وجود این، برتری انگیزه رقابت و چالش ورزشکاران غیرایرانی در مقایسه با ورزشکاران ایرانی و همچنین برتری انگیزه رقابت و چالش ورزشکاران مرد در مقابل برتری انگیزه سلامتی و تعامل اجتماعی ورزشکاران زن به بررسی بیشتری نیاز دارد.

مقایسه انگیزه کل ورزشکاران ایرانی و غیرایرانی نشان می‌دهد که در مورد اولویت این انگیزه توافق نظر بسیار زیادی وجود دارد، فقط ورزشکاران ایرانی انگیزه کسب سلامتی بیشتری از ورزشکاران غیرایرانی دارند. به طور کلی همه ورزشکاران به ترتیب با انگیزه‌های رقابت، چالش، تعامل اجتماعی، آسودگی و آرامش، وضعیت ظاهری، سرگرمی و لذت و سلامتی در فعالیت‌های ورزشی شرکت می‌کنند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که با وجود اختلاف در سابقه فعالیت ورزشی، سابقه قهرمانی و تفاوت‌های بین فرهنگی (۸) ورزشکاران ایرانی و غیرایرانی، انگیزه‌های شرکت این ورزشکاران بسیار به هم نزدیک است و در مورد نقش یا تاثیرات سازنده ورزش بر آگاهی‌های عمومی و رشد اجتماعی - عاطفی توافق نظر زیادی وجود دارد. از طرف دیگر، بالا بودن دو انگیزه چالش و رقابت در ورزشکاران، برگزاری رویدادهای ورزشی در سطوح مختلف استانی، ملی و بین‌المللی را برای حفظ این انگیزه، توسعه ورزشی دانشجویی و همچنین ایجاد فضای فعالیت و شادابی را بیشتر آشکار می‌سازد، چون محققان زیادی بر وجود جو انگیزشی مطابق با انگیزه‌های ورزشکاران تاکید می‌ورزند (۲۴، ۲۳).

منابع و مأخذ

۱. تقوی، امید. (۱۳۸۵). "بررسی وضعیت اجتماعی - اقتصادی و انگیزه های شرکت در ورزش همگانی"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه گیلان.
۲. تندنویس، فریدون. (۱۳۷۵). "نحوه گذراندن اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه های کشور با تاکید بر فعالیت های ورزشی"، رساله دکتری، دانشگاه تهران.
۳. روزیانی، ماینا. (۱۳۸۰). "مقایسه برخی از ویژگی های زنان شرکت کننده در ورزش همگانی تهران"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد واحد تهران.
۴. زارعی، علی. (۱۳۸۰). "نحوه گذراندن اوقات فراغت دانشجویان علوم پزشکی با تاکید بر فعالیت های ورزشی و مقایسه آن با سایر دانشگاه های غیرپزشکی"، رساله دکتری، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد علوم و تحقیقات.
۵. سازمان تربیت بدنی (۱۳۸۱). "گزارش طرح اجمالی سند راهبرد و توسعه نظام جامع تربیت بدنی و ورزش"، شرکت راد سامانه.
۶. یآوری، ناهید. (۱۳۸۱). "بررسی وضعیت اجتماعی - اقتصادی بانوان شرکت کننده در کلاس های آمادگی جسمانی شهر یزد"، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران.
7. Chen W. (1998). "Chinese and American college students motives for participation physical activities", *Perceptual Motor Skill*, 87(3 Pt 2), PP:1463-1470.
8. De Sensi. J.J. (1994). "Multiculturalism as an issue in sport management". *Journal of Sport Management*, 8, PP:63-74.
9. Frederick CM, Morrison C & Manning T. (1996). "Motivation to participate, exercise affect, and outcome behaviors toward physical activity". *Perceptual and Motor Skills*, 82(2) : PP:691-701.

10. Geron, E & Raviv, S. (1995). "Competition sport in the leisure time of children & youth, AIESEP World Congress.
11. Graham Thomas R, et al. (2002). "The contributions of goal characteristics & Causal attributions to emotional experience in youth sport participants", *Psychology of Sport & Exercise*, www.Elsevier.Com/Locate/Psychsport, PP:279-291.
12. Green Ken, Smith Andy & Roberts ken (2005). "Young people & Lifelong participation in sport & physical activity : A Sociological perspective on Contemporary Physical Education Programmes in England & Wales , *Leisure Studies*, 24(1) : PP:27-43.
13. Kamla J et al. (2006). "The Social – Cognitive approach to motivation in physical education, strategies, V. 19. www.proquest.Umi.com.
14. Kerr, John H; Au, Cecilia K.F; & Lindner, Koenraad J. (2004). "Motivation & Level of risk in male & female recreational sport participation". *Personality and Individual Differences*, 37; PP:1245-1253.
15. Kipatric M, Hebert E & Bartholomew J. (2005). *College students motivation for physical activity: Differentiation men's and women's motives for sport participation & exercise". Journal of American College of Health*, 54(2) ; PP:87-94.
16. Lindner Koenraad J & Kerr John H. (2000). "Metamotivational orientations in sport participants & non-participants, *psychology of sport & Exercise*", www.Elsevier.com/locate/psychsport, PP:7-25.
17. Maltby J Dayl. (2001). "The relationship between exercise motives and psychological well being". *Journal of Psychological Studies*, 135(6) : PP:651-660.
18. Papacharisis V & Goudas M. (2003). "Perception about exercise and intrinsic motivation of students attending a health – related physical Education program". *Perceptual and Motor Skills*, 97(3 pt); PP:689-696.

19. Pary Heywon (2004). "Analayzing motivational factors of action sports Participants Master Thesis", Washington State University.
20. Quarterman Jerome, Harris Geraldine & Chew Rose M. (1996). "African – American students perception of the values of basic phsycial education acitivity programs at historically black colleges & universities", *Journal of Teaching in Physical Education*, 15, PP:188-204.
21. Sharpshire J. (1997). "Family variable and children physical activity influence of social economic states", *Journal of Sport Education & society*, 2, PP:95-116.
22. Smith BA Handley P & A Eldredge DA. (2002). "Sex differences in exercise motivation & body – image satisfaction among college students". *Journal of Medicine Science and Sports Exercise*, 34(7): PP:1087-1096.
23. Theodosiou, Argiris & Papaioannou, Athana sios (2005). "Motivational climate, achievement goals and metacognitive activity in physical education and exercise involvement in out-of-school settings". *Journal of Psychology of Sport*, www.Lesevier.com/Locate/psychsport.
24. Vasou. Spiridoula, Ntoumanis Nikos ; & Duda Joan L . (2005). "Predicting young athletes motivational indices as a function of their perceptions of the coach-and peercreated climate. *Psychology of Sport & Exercise* , www.elsevier.com/Locate/Psychsport, PP:15-35.
25. Wang John & Biddle Stuart (1001). "Young people's motivational profiles in physical Activity, *Journal of Sport Exercise Psychology*, 23, PP:1-22.
26. Weinbert Robert (2000). "Motivation for youth participation in sport & physical activity: Relationships to culture, self-Reports Activity Levels, and Gender, *International Journal of Sport Psychology*, 31: PP:321-346.